

อัตราผลตอบแทนจากการเลี้ยงहांเงิน

ลักษณะการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทน

เพื่อให้ทราบว่าผลการเลี้ยงहांของกิจการแต่ละประเภทมีผลจากการดำเนินงานเป็นอย่างไร จึงได้นำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์หาอัตราผลตอบแทนจากการเลี้ยงहां การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 5 ลักษณะคือ

1. การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนโดยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่ง¹ (Common-Size Statement)

การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนโดยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเป็นการย่อส่วนโครงสร้างหรือส่วนประกอบในงบกำไรขาดทุนที่เป็นจำนวนเงินให้เป็นอัตราร้อยละของยอดรายได้สุทธิในปีที่ต้องการวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการได้มาซึ่งรายได้ว่ามีจำนวนเพียงพอที่จะชดเชยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใด และรายได้สุทธิ กำไร จะคงเหลืออยู่เท่าใด ถ้าเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้รายได้เปลี่ยนแปลงไป เกษตรกรสามารถเปลี่ยนแปลงปรับปรุงค่าใช้จ่ายใดได้บ้างที่จะทำให้กำไรเพิ่มขึ้น จะคำนวณได้จากสูตรดังนี้

$$\begin{aligned} & \text{อัตราส่วนรายได้หรือค่าใช้จ่าย หรือกำไรสุทธิ ต่อรายได้สุทธิ} \\ & = \frac{\text{รายได้หรือค่าใช้จ่าย หรือกำไรสุทธิ}}{\text{รายได้สุทธิ}} \times 100 (\%) \end{aligned}$$

¹ เพชร ชุมทรัพย์, วิเคราะห์งบการเงิน. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528), 77.

การวิเคราะห์ตามวิธีย่อยส่วนตามแนวดิ่งยังสามารถบอกให้ทราบถึงส่วนประกอบของรายการต่าง ๆ ในงบกำไรขาดทุนว่าเป็นร้อยละเท่าใดของรายได้สุทธิได้ชัดเจนยิ่งขึ้นอีกด้วย

2. การวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐกิจ¹ (Economic Analysis)

การวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐกิจเป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงผลตอบแทนในระยะสั้นของกิจการการเลี้ยงห่านทั้ง 4 ประเภท โดยคิดว่าต้นทุนการเลี้ยงทั้งหมดจะมีผลทำให้เกิดกำไรสุทธิมากน้อยเพียงใด และมีความสัมพันธ์กับการเกิดกำไรมากน้อยเพียงใดในรูปกำไรส่วนเกิน สูตรที่ใช้ในการคำนวณ มีดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการเลี้ยง} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ต้นทุนการเลี้ยง}} \times 100$$

$$\text{อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยง} = \frac{\text{กำไรส่วนเกิน}^2}{\text{ต้นทุนการเลี้ยง}} \times 100$$

3. การวิเคราะห์ในเชิงการจัดการฟาร์ม³ (Farming Analysis)

ในการคิดต้นทุนการเลี้ยงห่านเจ้าของฟาร์มส่วนใหญ่จะถือเป็นต้นทุนการผลิตเฉพาะค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินสดเท่านั้น แต่โดยความจริงแล้วจะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงินสดด้วย ดังนั้นการวิเคราะห์ในเชิงการจัดการฟาร์มจึงเป็นการวิเคราะห์หาอัตราผลตอบแทน โดยคำนึงถึงรายได้ที่เกิดขึ้นว่า สัมพันธ์กับต้นทุนที่จ่ายไปจริงเพียงใด ซึ่งกำไรจะเกิดขึ้นมากน้อย

¹ Ban Mao, Analysis of Production Costs and Profitability of Crops and Livestock (ASPAC Food and Fertilizer Technology Center : Taiwan Republic of China, 1979), p.1.

² กำไรส่วนเกิน หมายถึง ส่วนต่างระหว่างรายได้กับต้นทุนผันแปร (กิ่งกนก พิทยานุกุล และคณะ 2527 : 230).

³ Ban Mao, Analysis of Production Costs and Profitability of Crops and Livestock, p.2.

เพียงใด ส่วนหนึ่งจะเป็นผลจากความพยายามในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด แสดงถึงความสามารถในการจัดการฟาร์มของผู้เลี้ยงในการเลือกลงทุนในปัจจัยการผลิตใด ๆ ที่เห็นว่าให้ประโยชน์ สูตรในการคำนวณมีดังนี้

$$\text{อัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการเลี้ยง} = \frac{\text{รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง}}{\text{ต้นทุนการเลี้ยง}}$$

$$\begin{aligned} \text{รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงคือ} & \text{ รายได้สุทธิ} - \text{ค่าใช้จ่ายที่แท้จริง} \\ \text{ค่าใช้จ่ายที่แท้จริง} & = \text{ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินบวกค่าเสื่อมราคา} \\ \text{หรือ} \text{ รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง} & = \text{รายได้สุทธิ} - (\text{ต้นทุนเงินสด} + \text{ค่าเสื่อมราคา}) \end{aligned}$$

4. การวิเคราะห์รายได้-ค่าใช้จ่ายในแง่การลงทุนของเกษตรกร

การวิเคราะห์รายได้-ค่าใช้จ่ายในแง่การลงทุนของเกษตรกรเป็นการวิเคราะห์กำไรที่เกิดขึ้นแตกต่างกันไปตามประเภทของค่าใช้จ่าย คือ ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด ยกเว้นค่าแรงงานของเกษตรกรเองเสมือนเกษตรกรว่างงาน ได้แก่

4.1 กำไรที่เป็นเงินสด หมายถึง กำไรที่เกิดขึ้นจากรายได้ที่เป็นเงินสดส่วนที่เกินกว่าค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด สูตรในการคำนวณมีดังนี้

$$\text{กำไรที่เป็นเงินสด} = \text{รายได้สุทธิ} - \text{ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด}$$

$$\text{อัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด} = \frac{\text{กำไรที่เป็นเงินสด} \times 100}{\text{ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด}}$$

4.2 กำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกรว่างงาน หมายถึง กำไรที่เกิดขึ้นหลังจากหักค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด ยกเว้นค่าแรงงานของเกษตรกรเอง ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงการที่เกษตรกรลงทุนในปัจจัยการผลิตต่าง ๆ จะมีผลดีกว่าเกษตรกรอยู่เฉย ๆ หรือไม่ โดย

การใช้แรงงานของตนเองทำงานเมื่อทำงานทำไม่ได้ สำหรับการใช้นวัตกรรมของเกษตรกรถือเป็นต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ที่ตนเองจะได้รับ ถ้าเอาสินทรัพย์ เช่น ที่ดิน เครื่องจักรและอุปกรณ์ไปทำประโยชน์อย่างอื่น เป็นต้น¹ สูตรในการคำนวณ มีดังนี้

กำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกรว่างงาน

$$= \text{รายได้สุทธิ} - (\text{ค่าใช้จ่ายทั้งหมด} - \text{ค่าแรงงานในครัวเรือน})$$

อัตรากำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกรว่างงานต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด ยกเว้นค่าแรงงานของเกษตรกร

$$= \frac{\text{กำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกรว่างงาน}}{\text{ค่าใช้จ่ายทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานในครัวเรือน}} \times 100$$

5. การวิเคราะห์ราคาต้นทุน

ราคาต้นทุน หมายถึง ราคาที่ผู้เลี้ยงสามารถขายผลผลิตของตนได้โดยไม่มีกำไรและไม่ขาดทุน ราคาต้นทุนนี้จะแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้เลี้ยงในการตลาด การคาดคะเนแนวโน้มของตลาดและการวางแผนการผลิตได้ เพราะราคาทำนและไข่ทำนกำหนดโดยปริมาณและความต้องการของผู้บริโภค ถ้าสามารถคาดคะเนแนวโน้มของตลาดได้ก็จะสามารถวางแผนการผลิตได้ว่าควรจะผลิตมากน้อยเพียงใด สูตรในการคำนวณมีดังนี้

$$\text{ราคาต้นทุน} = \frac{\text{ต้นทุนการเลี้ยงหรือการฟักไข่}}{\text{ผลผลิต}}$$

¹ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, การบัญชีต้นทุน. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525) , 23.

อัตราผลตอบแทนจากการเลี้ยงห่านทั้ง 4 ประเภท

การเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธุ ปี 2529 ราคาไขห่านเฉลี่ยฟองละ 12.36 บาท ผลผลิตเฉลี่ยฟาร์มละ 143,669 ฟอง รายได้จากการเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธุเฉลี่ยฟาร์มละ 1,775,657.60 บาท มีต้นทุนรวมเฉลี่ยฟาร์มละ 1,738,442.07 บาท เมื่อนำรายได้จากการจำหน่ายผลพลอยได้ คือ ห่านปลดขาย ไข่ลม ไข่ขาว และขนห่าน มาลดต้นทุนลงเฉลี่ยฟาร์มละ 126,286.20 บาท ทำให้ต้นทุนโดยเฉลี่ยต่อฟาร์ม คงเหลือ 1,612,155.87 บาท เกษตรกรมีกำไรเฉลี่ยฟาร์มละ 163,501.73 บาท หรือฟองละ 1.14 บาท (ตารางที่ 4.1)

การฟักไขห่าน ปี 2529 รายได้จากการจำหน่ายลูกห่านเฉลี่ยตัวละ 28 บาท ผลผลิตเฉลี่ยฟาร์มละ 22,200 ตัว รายได้จากการฟักไขห่านเฉลี่ยฟาร์มละ 621,600 บาท มีต้นทุนรวมเฉลี่ยฟาร์มละ 459,658.43 บาท เมื่อนำรายได้จากการจำหน่ายไข่เชื้อตามมาลดต้นทุนลงเฉลี่ยฟาร์มละ 3,162.50 บาท ทำให้ต้นทุนโดยเฉลี่ยต่อฟาร์มคงเหลือ 456,495.93 บาท ได้รับกำไรจากการจำหน่ายลูกห่านเฉลี่ยฟาร์มละ 165,104.07 บาท หรือ ตัวละ 7.44 บาท (ตารางที่ 4.2)

การเลี้ยงลูกห่าน - ห่านรุ่น ปี 2529 ราคาห่านรุ่นเฉลี่ยตัวละ 70.90 บาท ผลผลิตเฉลี่ยฟาร์มละ 1,143.33 ตัว รายได้จากการเลี้ยงลูกห่าน - ห่านรุ่นเฉลี่ยฟาร์มละ 81,060.33 บาท มีต้นทุนรวมเฉลี่ยฟาร์มละ 67,147.04 บาท ประกอบด้วยต้นทุนแปรได้ 56,029.15 บาท และต้นทุนคงที่ 11,117.89 บาท เกษตรกรมีกำไรจากการจำหน่ายห่านรุ่นเฉลี่ยฟาร์มละ 13,913.29 บาท หรือตัวละ 12.17 บาท (ตารางที่ 4.3)

การขุนห่าน ปี 2529 ราคาห่านขุนโดยเฉลี่ยตัวละ 120 บาท ผลผลิตเฉลี่ยฟาร์มละ 44,550 ตัว รายได้จากการขุนห่านเฉลี่ยฟาร์มละ 5,346,000 บาท มีต้นทุนรวมเฉลี่ยฟาร์มละ 5,298,342.83 บาท เมื่อนำรายได้จากการจำหน่ายห่านที่ตายในระหว่างขุนมาลดต้นทุนลงฟาร์มละ 9,000 บาท ทำให้ต้นทุนโดยเฉลี่ยต่อฟาร์มคงเหลือ 5,289,342.83 บาท เกษตรกรมีกำไรจากการจำหน่ายห่านขุนเฉลี่ยฟาร์มละ 56,657.17 บาท หรือตัวละ 1.27 บาท (ตารางที่ 4.4)

1. การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุน โดยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่ง

จากการวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนโดยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่ง เป็นการแสดงความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายของแต่ละรายการในงบกำไรขาดทุนต่อยอดรายได้สุทธิ ว่ารายได้สุทธิทุก 100 บาท ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายและกำไรสุทธิจากการเลี้ยงห่านเท่าใด

การเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธุ์ (ตารางที่ 4.1) รายได้จากการขายไขพันธุ์ 100 บาท ประกอบด้วยต้นทุนแปรได้ 86.88 บาท ต้นทุนคงที่ 11.02 บาท ต้นทุนลดลง 7.11 บาท เป็นต้นทุนทั้งสิ้น 90.79 บาท กำไรสุทธิ 9.21 บาท กำไรที่เป็นเงินสด 24.69 บาท เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายแต่ละรายการจะเห็นว่า ต้นทุนค่าอาหารเป็นส่วนประกอบที่มีอัตราสูงสุด ร้อยละ 62.75 ของรายได้สุทธิ รองลงมาคือ ค่าพันธุ์เป็นร้อยละ 7.83 ของรายได้สุทธิ ค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้เป็นร้อยละ 6.90 ของรายได้สุทธิ สำหรับค่าแรงงานประจำ และค่ายามีจำนวนสูงใกล้เคียงกันคือร้อยละ 5.20 และ 5.14 ของรายได้สุทธิ ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายรายการอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบต้นทุนที่มีอัตราน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับค่าอาหาร

การฟักไข่ห่าน (ตารางที่ 4.2) รายได้จากการขายลูกห่าน 100 บาท ประกอบด้วยต้นทุนแปรได้ 67.46 บาท ต้นทุนคงที่ 6.49 บาท ต้นทุนลดลง 0.51 บาท เป็นต้นทุนทั้งสิ้น 73.44 บาท กำไรสุทธิ 26.56 บาท กำไรที่เป็นเงินสด 30.24 บาท เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายแต่ละรายการจะเห็นว่า ต้นทุนค่าไขพันธุ์เป็นส่วนประกอบที่มีอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 60.13 ของรายได้สุทธิ รองลงมาได้แก่ ค่าไฟฟ้าและค่าเช่าอาคารประมาณเท่า ๆ กันคือ 3.59 และ 3.28 บาท ตามลำดับ สำหรับค่าแรงงานประจำมีจำนวนสูงใกล้เคียงกับค่าดอกเบี้ยเงินหมุนเวียนคือ 2.81 และ 2.73 บาท ตามลำดับ

การเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น (ตารางที่ 4.3) รายได้จากการขายห่านรุ่น 100 บาท ประกอบด้วยต้นทุนแปรได้ 69.12 บาท ต้นทุนคงที่ 13.71 บาท เป็นต้นทุนทั้งสิ้น 82.83 บาท กำไรสุทธิ 17.17 บาท กำไรที่เป็นเงินสด 30.41 บาท เมื่อพิจารณาแต่ละรายการจะเห็นว่า ต้นทุนค่าพันธุ์เป็นส่วนประกอบที่มีอัตราสูงสุดร้อยละ 50.38 ของรายได้สุทธิ รองลงมาคือ ค่าอาหารเป็นร้อยละ 16.90 ของรายได้สุทธิ สำหรับค่าแรงงานประจำมีร้อยละ 13.20 ของรายได้สุทธิ เป็นค่าแรงงานในครัวเรือนร้อยละ 11.73 ของรายได้สุทธิ ค่าใช้จ่ายรายการนอกเหนือจากนี้มีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่กล่าวไว้แล้ว

ตารางที่ 4.1 งบกำไรขาดทุนจากการเลี้ยงห่าน เพื่อขายไขพันธุ์ต่อฟาร์มต่อฟอง และย่อยส่วนตามเนวคิง ต่อฟาร์ม ปี 2529

รายการ	ต่อฟอง (บาท) ¹			ต่อฟาร์ม (บาท) ²			ย่อยส่วนตามเนวคิง (%) ³		
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
รายได้จากการจำหน่ายไขพันธุ์	12.36		12.36	1,775,657.60		1,775,657.60	100.00		100.00
ต้นทุนแปรได้ :-									
ค่าพันธุ์	0.97		0.97	139,047.84		139,047.84	7.83		7.83
ค่าอาหาร	7.75		7.75	1,114,160.00		1,114,160.00	62.75		62.75
ค่ายา	0.64		0.64	91,331.00		91,331.00	5.14		5.14
ค่าไฟฟ้า	0.20		0.20	28,700.00		28,700.00	1.62		1.62
ค่าน้ำมันและแก๊ส	0.19		0.19	27,360.00		27,360.00	1.54		1.54
ค่าวัสดุไฟฟ้า	0.01		0.01	1,460.00		1,460.00	0.08		0.08
ค่าซ่อมแซม	0.09		0.09	12,660.00		12,660.00	0.71		0.71
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	0.04		0.04	5,545.60		5,545.60	0.31		0.31
ค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้		0.85	0.85		122,568.82	122,568.82		6.90	6.90
รวมต้นทุนแปรได้	9.89	0.85	10.74	1,420,264.44	122,568.82	1,542,833.26	79.98	6.90	86.88
ต้นทุนคงที่ :-									
ค่าแรงงานประจำ	0.18	0.46	0.64	26,400.00	66,000.00	92,400.00	1.49	3.71	5.20
ค่าขนส่ง	0.12		0.12	16,800.00		16,800.00	0.95		0.95
ค่าใช้ที่ดิน	0.00	0.02	0.02	40.82	3,360.00	3,400.80	0.00	0.19	0.19
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		0.55	0.55		79,276.33	79,276.33		4.47	4.47
ค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่		0.03	0.03		3,731.68	3,731.68		0.21	0.21
รวมต้นทุนคงที่	0.30	1.06	1.36	43,240.80	152,368.01	195,608.81	2.44	8.58	11.02
ต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง	10.19	1.91	12.10	1,463,505.24	274,936.83	1,738,442.07	82.42	15.48	97.90
ต้นทุนลดลง									
รายได้จากการจำหน่ายผลพลอยได้	0.88		0.88	126,286.20		126,286.20	7.11		7.11
รวมต้นทุนทั้งหมด	9.31	1.91	11.22	1,337,219.04	274,936.83	1,612,155.87	75.31	15.48	90.79
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	3.05	(1.91)	1.14	438,438.56	(274,936.83)	163,501.73	24.69	(15.48)	9.21
ปริมาณไข่เฉลี่ยต่อฟาร์ม ⁴ (ฟอง)									143,669

1. จากตารางที่ 3.2 และ 3.12
2. จากตารางที่ 3.2 และ 3.12
3. ดูรายละเอียดประกอบกรคำนวณจากตารางที่ 4.5
4. จากตารางที่ 3.12

ตารางที่ 4.2 งบกำไรขาดทุนจากการหักไข่มูลค่าหุ้นต่อรายตัว และร้อยละตามแนวกิ่ง ต่อราย ปี 2529

รายการ	ต่อตัว (บาท) ¹			ต่อราย (บาท) ²			ร้อยละตามแนวกิ่ง (%) ³		
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
รายได้จากการจำหน่ายลูกหุ้น	28.00		28.00	621,600.00		621,600.00	100.00		100.00
ต้นทุนแปรได้:-									
ค่าใช้พันธุ	16.84		16.84	373,750.00		373,750.00	60.13		60.13
ค่าไฟฟ้า	1.00		1.00	22,285.72		22,285.72	3.59		3.59
ค่ามิวประปา	0.11		0.11	2,545.71		2,545.71	0.41		0.41
ค่าซ่อมแซม	0.04		0.04	940.00		940.00	0.15		0.15
ค่าดอกเบี้ยเงินทุน									
หมุนเวียน	0.77		0.77	17,000.00		17,000.00	2.73		2.73
ค่าถ่วงกระดาษ	0.12		0.12	2,777.50		2,777.50	0.45		0.45
รวมต้นทุนแปรได้	18.88		18.88	419,298.93		419,298.93	67.46		67.46
ต้นทุนคงที่ :-									
ค่าแรงงานประจำ	0.79		0.79	17,485.72		17,485.72	2.81		2.81
ค่าเช่าอาคาร	-	0.92	0.92		20,400.00	20,400.00		3.28	3.28
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	-	0.11	0.11		2,473.78	2,473.78		0.40	0.40
รวมต้นทุนคงที่	0.79	1.03	1.82	17,485.72	22,873.78	40,359.50	2.81	3.68	6.49
ต้นทุนก่อนหักต้นทุนลดลง	19.67	1.03	20.70	436,784.65	22,873.78	459,658.43	70.27	3.68	73.95
ต้นทุนลดลง:-									
รายได้จากการจำหน่าย									
ไข่ว้อตาย	0.14	-	0.14	3,162.50		3,162.50	0.51		0.51
รวมต้นทุนทั้งหมด	19.53	1.03	20.56	433,622.15	22,873.78	456,495.93	69.76	3.68	73.44
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	8.47	(1.03)	7.44	187,977.85	(22,873.78)	165,104.07	30.24	(3.68)	26.56
ปริมาณลูกหุ้นเฉลี่ยต่อราย (ตัว) ⁴									22,200

1. จากตารางที่ 3.14 และ 3.19
2. จากตารางที่ 3.14 และ 3.19
3. ทุกรายละเอียดประกอบงบคำนวณจากตารางที่ 4.5
4. จากตารางที่ 3.19

ตารางที่ 4.3 งบกำไรขาดทุนการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่นต่อฟาร์ม ต่อตัว และย่อยส่วน ตามแนวคิดต่อฟาร์ม ปี 2529

รายการ	ต่อตัว (บาท) ¹			ต่อฟาร์ม (บาท) ²			ย่อยส่วนตามแนวคิด (%) ³		
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
รายได้จากการจำหน่าย ห่านรุ่น	70.90		70.90	81,060.33		81,060.33	100.00		100.00
ต้นทุนแปรให้:-									
ค่าพันธุ์	35.72		35.72	40,836.67		40,836.67	50.38		50.38
ค่าอาหาร	11.26	0.72	11.98	12,870.27	826.66	13,696.93	15.88	1.02	16.90
ค่ายา	0.95		0.95	1,076.15		1,076.15	1.33		1.33
ค่าซ่อมแซม	0.16		0.16	180.93		180.93	0.22		0.22
ค่าไฟฟ้า	0.14		0.14	163.95		163.95	0.20		0.20
ค่าน้ำมัน	0.06		0.06	74.52		74.52	0.09		0.09
รวมต้นทุนแปรให้	48.29	0.72	49.01	55,202.49	826.66	56,029.15	68.10	1.02	69.12
ต้นทุนคงที่:-									
ค่าแรงงานประจำ	1.04	8.31	9.35	1,190.14	9,505.75	10,695.89	1.47	11.73	13.20
ค่าใช้ที่ดิน		0.06	0.06		69.36	69.36		0.08	0.08
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		0.29	0.29		332.03	332.03		0.41	0.41
ค่าภาษีโรงเรือน	0.02		0.02	20.61		20.61	0.02		0.02
รวมต้นทุนคงที่	1.06	8.66	9.72	1,210.75	9,907.14	11,117.89	1.49	12.22	13.71
รวมต้นทุนทั้งหมด	49.35	9.38	58.73	56,413.24	10,733.80	67,147.04	69.59	13.24	82.83
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	21.55	(9.38)	12.17	24,647.09	(10,733.80)	13,913.29	30.41	(13.24)	17.17
ปริมาณห่านรุ่นเฉลี่ย ต่อฟาร์ม (ตัว) ⁴	1,143.33								

¹ จากตารางที่ 3.21 และ 3.30

² จากตารางที่ 3.21 และ 3.30

³ คูณรายละเอียดประกอบกรคำนวณจากตารางที่ 4.5

⁴ จากตารางที่ 3.30

ตารางที่ 4.4 งบกำไรขาดทุนการขนถ่ายท่าเรือต่อฟาร์ม ต่อตัว และมีส่วนตามแนวกิจต่อฟาร์ม, ปี 2529

รายการ	ต่อตัว (บาท) ¹			ต่อฟาร์ม (บาท) ²			มีส่วนตามแนวกิจ (%) ³		
	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม
รายได้จากการจำหน่ายท่าเรือ	120.00		120.00	5,346,000.00		5,346,000.00	100.00		100.00
ต้นทุนแปรได้ :-									
ค่าพันธุ์	70.03		70.03	3,120,000.00		3,120,000.00	58.36		58.36
ค่าอาหาร	33.25		33.25	1,481,233.58		1,481,233.58	27.71		27.71
ค่ายา	1.82		1.82	81,250.00		81,250.00	1.52		1.52
ค่าแรงงานชั่วคราว	1.01		1.01	45,035.06		45,035.06	0.84		0.84
ค่าใช้จ่ายแปรได้อื่นๆ									
- ค่าซ่อมแซม	0.14		0.14	6,244.22		6,244.22	0.11		0.11
- ค่าไฟฟ้าและน้ำ	0.45		0.45	19,971.43		19,971.43	0.37		0.37
- ค่าน้ำมัน	0.76		0.76	33,701.30		33,701.30	0.63		0.63
- ค่าวัสดุไฟฟ้า	0.03		0.03	1,588.19		1,588.19	0.03		0.03
- ค่าเช่าเช่าเรือในโรงเรือน	0.42		0.42	18,574.67		18,574.67	0.35		0.35
- ค่าเช่า	0.17		0.17	7,524.35		7,524.35	0.14		0.14
- ค่ากระสอบใส่อาหาร	0.08		0.08	3,628.25		3,628.25	0.07		0.07
- ค่าพลั่ว	0.01		0.01	483.51		483.51	0.01		0.01
- ค่าไม้กวาด	0.01		0.01	411.69		411.69	0.01		0.01
ค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้		9.34	9.34		415,935.47	415,935.47		7.78	7.78
รวมต้นทุนแปรได้	108.18	9.34	117.52	4,819,646.25	415,935.47	5,235,581.72	90.15	7.78	97.93
ต้นทุนคงที่ :-									
ค่าแรงงานประจำ	0.48	0.15	0.63	21,426.63	6,701.29	28,127.92	0.40	0.13	0.53
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		0.53	0.53		23,599.90	23,599.90		0.44	0.44
ค่าใช้จ่ายคงที่อื่น ๆ									
- ค่าเช่าที่ดิน	0.18		0.18	8,100.65		8,100.65	0.15		0.15
- ค่าภาษีโรงเรือน	0.01		0.01	353.89		353.89	0.01		0.01
ค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่		0.06	0.06		2,578.75	2,578.75		0.05	0.05
รวมต้นทุนคงที่	0.67	0.74	1.41	29,881.17	32,879.94	62,761.11	0.56	0.62	1.18
ต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง	108.85	10.08	118.93	4,849,527.42	448,815.41	5,298,342.83	90.71	8.40	99.11
ต้นทุนลดลง :-									
รายได้จากการจำหน่ายท่าเรือตาย	0.20		0.20	9,000.00		9,000.00	0.17		0.17
รวมต้นทุนทั้งหมด	108.65	10.08	118.73	4,840,527.42	448,815.41	5,289,342.83	90.54	8.40	98.94
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	11.35	(10.08)	1.27	505,472.58	(448,815.41)	56,657.17	9.46	(8.40)	1.06
ปริมาณท่าเรือเฉลี่ยต่อฟาร์ม (ตัว) ⁴									44,550

1. จากตารางที่ 3.32 และ 3.42

2. จากตารางที่ 3.32 และ 3.42

3. กระจายละเอียดประกอบงบกำไรขาดทุนจากตารางที่ 4.5

4. จากตารางที่ 3.42

การขันท่าน (ตารางที่ 4.4) รายได้จากการจำหน่ายขันท่าน 100 บาท ประกอบด้วย ต้นทุนแปรได้ 97.93 บาท ต้นทุนคงที่ 1.18 บาท ต้นทุนลดลง 0.17 บาท เป็นต้นทุนทั้งสิ้น 98.94 บาท กำไรสุทธิ 1.06 บาท กำไรที่เป็นเงินสด 9.46 บาท เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายแต่ละรายการจะเห็นว่าต้นทุนค่าพันธุ์เป็นส่วนประกอบของต้นทุนที่มีค่าสูงที่สุด คือ ร้อยละ 58.36 ของรายได้สุทธิ รองลงมาคือ ค่าอาหารเป็นร้อยละ 27.71 ของรายได้สุทธิ สำหรับค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้มีร้อยละ 7.78 ของรายได้สุทธิ ค่าใช้จ่ายรายการนอกเหนือจากนี้มีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่กล่าวไว้แล้ว

2. การวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐกิจ (ตารางที่ 4.5)

อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการเลี้ยงขันท่าน เป็นอัตราส่วนที่ชี้ให้เห็นว่ากิจการสามารถทำกำไรสุทธิเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด สำหรับอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงขันท่าน เป็นอัตราส่วนที่ชี้ให้เห็นว่ากิจการสามารถชดเชยต้นทุนคงที่ที่เกิดขึ้นได้เท่าใด ถ้าอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงมีค่าสูง แสดงว่ากิจการสามารถทำรายได้ที่เกิดขึ้นไปชดเชยต้นทุนคงที่ได้มาก และสามารถทำกำไรได้เร็วด้วย

การเลี้ยงขันท่านเพื่อขายไขพันธุ์ให้อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการเลี้ยงร้อยละ 10.14 หมายความว่า กิจการสามารถทำกำไรได้ 10.14 บาท ทุกต้นทุนการเลี้ยง 100 บาท และให้อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงร้อยละ 21.39 แสดงว่าทุกต้นทุนการเลี้ยง 100 บาท จะมีกำไรส่วนเกินที่นำไปชดเชยต้นทุนคงที่ได้ 21.39 บาท

การฟักไขขันท่านให้อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการฟัก ร้อยละ 36.17 หมายความว่ากิจการสามารถทำกำไรได้ 36.17 บาท ทุก ๆ ต้นทุนการฟักไขขันท่าน 100 บาท และให้อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการฟักร้อยละ 44.95 แสดงว่าทุกต้นทุนการฟักไข 100 บาท จะมีกำไรส่วนเกินไปชดเชยต้นทุนคงที่ได้ 44.95 บาท

การเลี้ยงลูกขันท่าน-ขันท่านรุ่นให้อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการเลี้ยงร้อยละ 20.72 หมายความว่า กิจการสามารถทำกำไร 20.72 บาท ทุกต้นทุนการเลี้ยง 100 บาท และให้อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงร้อยละ 37.28 แสดงว่าทุกต้นทุนการเลี้ยง 100 บาท จะมีกำไรส่วนเกินที่นำไปชดเชยต้นทุนคงที่ได้ 37.28 บาท

การขู่นำให้อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการเลี้ยงร้อยละ 1.07 หมายความว่ากิจการสามารถทำกำไรได้ 1.07 บาท ทุกต้นทุนการเลี้ยง 100 บาท และให้อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงร้อยละ 2.26 แสดงว่าทุกต้นทุนการเลี้ยง 100 บาท จะมีกำไรส่วนเกินที่นำไปชดเชยต้นทุนคงที่ได้ 2.26 บาท

3. การวิเคราะห์ในเชิงการจัดการฟาร์ม (ตารางที่ 4.5)

รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง คือ รายได้สุทธิหักด้วยผลรวมของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดและค่าเสื่อมราคา สำหรับอัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการเลี้ยง เป็นการหาผลตอบแทนโดยคำนึงถึงรายได้ที่เกิดขึ้นว่าสัมพันธ์กับต้นทุนที่จ่ายไปจริงเพื่อแสดงให้เห็นประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรที่มี

รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงในการเลี้ยงท่านเพื่อขายไข่พันธุ์เป็น 359,162.23 บาท หมายความว่า การจำหน่ายไข่ท่านเฉลี่ยต่อฟาร์ม จะทำให้ได้กำไรที่เป็นเงินสดหลังจากหักค่าเสื่อมราคาเป็นจำนวน 359,162.23 บาท และอัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายต่อต้นทุนการเลี้ยงท่านเพื่อขายไข่พันธุ์เท่ากับ 0.22 แสดงว่ากิจการสามารถทำกำไรที่เป็นเงินสดหลังจากหักค่าเสื่อมราคา 0.22 บาท ต่อต้นทุนการเลี้ยง 1 บาท

รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงของการฟักไข่ท่านเท่ากับ 185,504.07 บาท หมายความว่า การจำหน่ายลูกท่านเฉลี่ยต่อฟาร์มจะทำให้ได้กำไรที่เป็นเงินสดหลังจากการหักค่าเสื่อมราคาเป็นจำนวน 185,504.07 บาท และอัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการฟักไข่ท่านเท่ากับ 0.41 หมายความว่ากิจการสามารถทำกำไรที่เป็นเงินสด หลังจากหักค่าเสื่อมราคา 0.41 บาท ต่อต้นทุนการฟักไข่ท่าน 1 บาท

รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงการเลี้ยงลูกท่าน - ท่านรุ่นเป็น 24,315.06 บาท หมายความว่า การจำหน่ายท่านรุ่นเฉลี่ยต่อฟาร์มจะทำให้ได้กำไรที่เป็นเงินสดหลังหักค่าเสื่อมราคาเป็นจำนวน 24,315.06 บาท และอัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการเลี้ยงลูกท่าน- ท่านรุ่น เท่ากับ 0.36 หมายความว่า กิจการสามารถทำกำไรที่เป็นเงินสดหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้ว 0.36 บาท ต่อต้นทุนการเลี้ยง 1 บาท

รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงการขุนห่านเป็น 481,872.68 บาท หมายความว่า การจำหน่ายห่านขุนเฉลี่ยต่อฟาร์มจะทำให้ได้กำไรที่เป็นเงินสดหลังจากหักค่าเสื่อมราคาเป็นจำนวน 481,872.68 บาท และอัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการขุนห่านเท่ากับ 0.09 หมายความว่า กิจการสามารถทำกำไรที่เป็นเงินสดหลังจากหักค่าเสื่อมราคา 0.09 บาท ทุก ๆ ต้นทุนการขุนห่าน 1 บาท

4. การวิเคราะห์รายได้-ค่าใช้จ่ายในแง่การลงทุนของเกษตรกร (ตารางที่ 4.5)

4.1 กำไรที่เป็นเงินสด

การเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธุ์ มีค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดฟาร์มละ 1,337,219.04 บาท ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารเฉลี่ยฟาร์มละ 1,114,160 บาท ทำให้ได้กำไรเป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 438,438.56 บาท หรือร้อยละ 32.79 ของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด แสดงถึงเกษตรกรมีกำไร 32.79 บาท ทุก ๆ การลงทุนเป็นเงินสด 100 บาท

การฟักไข่ห่านมีค่าใช้จ่ายเป็นเงินสดฟาร์มละ 433,622.15 บาท ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าไขพันธุ์เฉลี่ยฟาร์มละ 373,750 บาท ทำให้ได้กำไรเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 187,977.85 บาท หรือร้อยละ 43.35 ของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด แสดงถึงกิจการมีกำไรเงินสด 43.35 บาท ทุก ๆ การลงทุนเป็นเงินสด 100 บาท

การเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น มีค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินสด ฟาร์มละ 56,413.24 บาท ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าพันธุ์ห่านเฉลี่ยฟาร์มละ 40,836.67 บาท ทำให้ได้กำไรเฉลี่ยฟาร์มละ 24,647.09 บาท หรือร้อยละ 43.69 ของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด แสดงถึงเกษตรกรจะมีกำไร 43.69 บาท ทุก ๆ การลงทุนเป็นเงินสด 100 บาท

การขุนห่าน มีค่าใช้จ่ายเงินสดฟาร์มละ 4,840,527.42 บาท ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เสียไปในการซื้อพันธุ์เฉลี่ยฟาร์มละ 3,120,000 บาท ทำให้ได้กำไรเป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 505,472.58 บาท หรือร้อยละ 10.44 ของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด แสดงถึงเกษตรกรทำกำไร 10.44 บาท ทุก ๆ การลงทุนเป็นเงินสด 100 บาท

4.2 กำไรที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงห่าน เมื่อสมมติว่าเกษตรกรว่างงาน

การเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธุ์ มีกำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกรว่างงานเฉลี่ยฟาร์มละ 229,501.73 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานของเกษตรกรเองเฉลี่ยฟาร์มละ 1,546,155.87 บาท หรือเกษตรกรมีกำไรที่ได้รับเมื่อหักค่าใช้จ่ายทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานของเกษตรกรเองโดยถือเสมือนว่าเกษตรกรว่างงานร้อยละ 14.84 ของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด ยกเว้นค่าแรงงานเกษตรกร สรุปได้ว่าการลงทุนทุก ๆ 100 บาท ทำให้ได้รับผลตอบแทนในรูปกำไร 14.84 บาท

การเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่นมีกำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกรว่างงานเฉลี่ยฟาร์มละ 23,419.04 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายทั้งหมดยกเว้นค่าแรงของเกษตรกรเองเฉลี่ยฟาร์มละ 57,641.29 บาท หรือเกษตรกรมีกำไรที่ได้รับเมื่อหักค่าใช้จ่ายทั้งหมด ยกเว้นค่าแรงงานของตัวเอง โดยถือเสมือนว่าเกษตรกรว่างงาน ร้อยละ 40.63 ของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานของเกษตรกรเอง สรุปได้ว่าเกษตรกรลงทุนทุก ๆ 100 บาท ทำให้ได้รับผลตอบแทนในรูปกำไร 40.63 บาท

การขุนห่านมีกำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกรว่างงานเฉลี่ยฟาร์มละ 63,358.46 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานของเกษตรกรเองเฉลี่ยฟาร์มละ 5,282,641.54 บาท หรือเกษตรกรมีกำไรที่ได้รับเมื่อหักค่าใช้จ่ายทั้งหมด ยกเว้นค่าแรงงานของเกษตรกรเอง โดยถือเสมือนว่าเกษตรกรว่างงานร้อยละ 1.20 ของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด ยกเว้นค่าแรงงานของเกษตรกรเอง สรุปได้ว่าเกษตรกรลงทุนทุก ๆ 100 บาท ทำให้ได้รับผลตอบแทนในรูปกำไร 1.20 บาท

5. การวิเคราะห์ราคาคู่มือ (ตารางที่ 4.5)

การวิเคราะห์ราคาคู่มือ เป็นการวิเคราะห์ว่าราคาที่ผู้เลี้ยงสามารถขายผลผลิตของตนได้โดยไม่มีกำไร แต่ไม่ขาดทุนนั้นจะต้องขายในราคาเท่าใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าการเลี้ยงห่านให้ได้กำไร จะต้องขายผลผลิตให้ได้ราคาสูงกว่าราคาคู่มือ ฉะนั้นราคาคู่มือยังมีค่าต่ำเท่าใดก็ดี เพราะเป็นการแสดงความสามารถของผู้เลี้ยงห่านมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

การเลี้ยงห่านเพื่อขายไข่วันมีราคาคุ้มทุนฟองละ 11.22 บาท การฟักไข่ห่านมี
ราคาคุ้มทุนตัวละ 20.56 บาท การเลี้ยงลูกห่าน - ห่านรุ่นมีราคาคุ้มทุนตัวละ 58.73 บาท
และการขุนห่านมีราคาคุ้มทุนตัวละ 118.73 บาท หมายความว่า เกษตรกรต้องขายไข่ได้ราคา
ดังกล่าวจึงจะไม่ขาดทุนถ้าต้องการกำไรต้องขายไข่ได้ราคาสูงกว่านี้ เพราะถ้าจำหน่ายใน
ราคาที่ต่ำกว่าราคาคุ้มทุนจะขาดทุนทันที

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.5 วิธีการคำนวณอัตราผลตอบแทนจากกิจการการเลี้ยงห่านทั้ง 4 ประเภท

ลักษณะการวิเคราะห์	การเลี้ยงห่านเพื่อขายไข่น้ำ	การพักไข่ห่าน	การเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น	การขุนห่าน
<p>1. การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนโดยวิธีย่อส่วนความแนวจึง (Common-size Statement)</p> <p>สูตร รายได้ หรือค่าใช้จ่าย หรือกำไรสุทธิต่อรายได้สุทธิ</p> $= \frac{\text{รายได้ หรือค่าใช้จ่าย หรือกำไรสุทธิ}}{\text{รายได้สุทธิ}} \times 100$ <p>ตัวอย่าง เช่น รายการค่าพันธุ์ ไข่พันธุ์ = $\frac{\text{ค่าพันธุ์หรือไข่พันธุ์}}{\text{รายได้สุทธิ}} \times 100$</p>	$= \frac{139,047.84 \times 100}{1,775,657.60} = 7.83\%$ <p>(รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.1)</p>	$= \frac{373,750 \times 100}{621,600} = 60.13\%$ <p>(รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.2)</p>	$= \frac{40,836.67 \times 100}{81,060.33} = 50.38\%$ <p>(รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.3)</p>	$= \frac{3,120,000 \times 100}{5,346,000} = 58.36\%$ <p>(รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.4)</p>
<p>2. การวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐกิจ (Economic Analysis)</p> <p>สูตร อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการเลี้ยงห่าน หรือพักไข่</p> $= \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ต้นทุนการเลี้ยง หรือพักไข่}} \times 100$ <p>สูตร อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงห่าน หรือพักไข่</p> $= \frac{\text{กำไรส่วนเกิน}}{\text{ต้นทุนการเลี้ยง หรือการพักไข่}} \times 100$	$= \frac{163,501.73 \times 100}{1,612,155.87} = 10.14\%$ $= \frac{344,900.87 \times 100}{1,612,155.87} = 21.39\%$ <p>(กฎหมายประกอบตารางหน้า 121-122)</p>	$= \frac{165,104.07 \times 100}{456,495.93} = 36.17\%$ $= \frac{205,185.89 \times 100}{456,495.93} = 44.95\%$ <p>(กฎหมายประกอบตารางหน้า 121-122)</p>	$= \frac{13,913.29 \times 100}{67,147.04} = 20.72\%$ $= \frac{(81,060.33 - 56,029.15) \times 100}{67,147.04} = 37.28\%$	$= \frac{56,657.17 \times 100}{5,289,342.83} = 1.07\%$ $= \frac{119,311.67 \times 100}{5,289,342.83} = 2.26\%$ <p>(กฎหมายประกอบตารางหน้า 121-122)</p>
<p>3. การวิเคราะห์ในเชิงการจัดการฟาร์ม (Farming Analysis)</p> <p>สูตร รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง</p> $= \text{รายได้สุทธิ} - (\text{ต้นทุนเงินสด} + \text{ค่าเสื่อมราคา})$ <p>สูตร อัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการเลี้ยง</p> $= \frac{\text{รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง}}{\text{ต้นทุนการเลี้ยง หรือการพักไข่}}$	$= 1,775,657.60 - (1,337,219.04 + 79,276.33) = 359,162.23$ $= \frac{359,162.23}{1,612,155.87} = 0.22$	$= 621,600 - (433,622.15 + 2,473.78) = 185,504.07$ $= \frac{185,504.07}{456,495.93} = 0.41$	$= 81,060.33 - (56,413.24 + 332.03) = 24,315.06$ $= \frac{24,315.06}{67,147.04} = 0.36$	$= 5,346,000 - (4,840,527.42 + 23,599.90) = 481,872.68$ $= \frac{481,872.68}{5,289,342.83} = 0.09$

ตารางที่ 4.5 (ต่อ) วิธีการคำนวณอัตราผลตอบแทนจากกิจการการเลี้ยงห่านทั้ง 4 ประเภท

ลักษณะการวิเคราะห์	การเลี้ยงห่านเพื่อขายไข่พันธุ์	การพักไข่ห่าน	การเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น	การขุนห่าน
4. การวิเคราะห์รายให้ - ค่าใช้จ่ายในการลงทุนของเกษตรกร				
1) กำไรที่เป็นเงินสด				
สูตร กำไรที่เป็นเงินสด = รายได้สุทธิ - ค่าใช้จ่ายเงินสด	$= 1,775,657.60 - 1,337,219.04$ $= 438,438.56$	$= 621,600 - 433,622.15$ $= 187,977.85$	$= 81,060.33 - 56,413.24$ $= 24,647.09$	$= 5,346,000 - 4,840,527.42$ $= 505,472.58$
สูตร อัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด	$= \frac{438,438.56 \times 100}{1,337,219.04} = 32.79\%$	$= \frac{187,977.85 \times 100}{433,622.15} = 43.35\%$	$= \frac{24,647.09 \times 100}{56,413.24} = 43.69\%$	$= \frac{505,472.58 \times 100}{4,840,527.42} = 10.44\%$
2) กำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกรว่างงาน				
สูตร กำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกรว่างงาน	$= 1,775,657.60 - (1,612,155.87 - 66,000)$ $= 229,501.73$	-0-	$= 81,060.33 - (67,147.04 - 9,505.75)$ $= 23,419.04$	$= 5,346,000 - (5,283,342.83 - 6,701.29)$ $= 63,358.46$
สูตร อัตรากำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกรว่างงานต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานในครัวเรือน	$= \frac{229,501.73 \times 100}{1,546,155.87} = 14.84\%$	-0-	$= \frac{23,419.04 \times 100}{57,641.29} = 40.63\%$	$= \frac{63,358.46 \times 100}{5,282,641.54} = 1.20\%$
5. การวิเคราะห์ราคาต้นทุน				
สูตร ราคาต้นทุน = $\frac{\text{ต้นทุนรวม}}{\text{ผลผลิต}}$	$= \frac{1,612,155.87}{143,669} = 11.22$	$= \frac{456,495.93}{22,200} = 20.56$	$= \frac{67,147.04}{1,143.33} = 58.73$	$= \frac{5,289,342.83}{44,550} = 118.73$

หมายเหตุ

เนื่องจากการคำนวณหาอัตราค่าไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยง และการพักใช้
จำเป็นต้องวิเคราะห์ต้นทุนที่เกิดขึ้นทั้งหมดออกเป็นต้นทุนแปรได้ และต้นทุนคงที่ว่ามีจำนวนเท่าใด
ดังนั้นจึงได้ทำการแบ่งต้นทุนลดลงต่อฟาร์มเป็นต้นทุนแปรได้ และ ต้นทุนคงที่ตามสัดส่วนของผล
รวมของต้นทุนแปรได้ และต้นทุนคงที่ ดังนี้

รายการ	การเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธุ์		การพักใช้ห่าน		การขุนห่าน	
	จำนวนเงิน (บาท)	อัตราส่วน	จำนวนเงิน (บาท)	อัตราส่วน	จำนวนเงิน (บาท)	อัตราส่วน
ต้นทุนแปรได้	1,542,833.26	$\frac{1,542,833.26}{1,738,442.07}$	419,298.93	$\frac{419,298.93}{459,658.43}$	5,235,581.72	$\frac{5,235,581.72}{5,298,342.83}$
ต้นทุนคงที่	195,608.81	$\frac{195,608.81}{1,738,442.07}$	40,359.50	$\frac{40,359.50}{459,658.43}$	62,761.11	$\frac{62,761.11}{5,298,342.83}$
รวม	1,738,442.07	1	459,658.43	1	5,298,342.83	1

ต้นทุนลดลงต่อหน่วย สามารถจัดสรรให้กับต้นทุนแปรได้และต้นทุนคงที่ดังนี้

ประเภทกิจการ	ต้นทุนลดลงต่อฟาร์ม (บาท)	จัดสรรให้กับต้นทุน	
		ต้นทุนแปรได้	คงที่
1. การเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธุ์	126,286.20	$126,286.20 \times \frac{1,542,833.26}{1,738,442.07}$ = 112,076.53	$126,286.20 \times \frac{195,608.81}{1,738,442.07}$ = 14,209.67
2. การพักใช้ห่าน	3,162.50	$3,162.50 \times \frac{419,298.93}{459,658.43}$ = 2,884.82	$3,162.50 \times \frac{40,359.50}{459,658.43}$ = 277.68
3. การขุนห่าน	9,000.-	$9,000.00 \times \frac{5,235,581.72}{5,298,342.83}$ = 8,893.39	$9,000.00 \times \frac{62,761.11}{5,298,342.83}$ = 106.61

ต้นทุนแปรได้, ต้นทุนคงที่ และกำไรส่วนเกิน หลังจากปรับปรุงต้นทุนลดลงแล้ว เป็นดังนี้

ประเภทกิจการ	ต้นทุนหลังปรับปรุงต้นทุนลดลง		
	ต้นทุนแปรได้ ¹	ต้นทุนคงที่ ²	กำไรส่วนเกิน ³
1. การเลี้ยงห่านเพื่อขายไขห่าน	1,542,833.26-112,076.53 = 1,430,756.73	195,608.81-14,209.67 = 181,399.14	1,775,657.60-1,430,756.73 = 344,900.87
2. การปักไข่ห่าน	419,298.93-2,884.82 = 416,414.11	40,359.50-277.68 = 40,081.82	621,600-416,414.11 = 205,185.89
3. การขุนห่าน	5,235,581.72-8,893.39 = 5,226,688.33	62,761.11-106.61 = 62,654.50	5,346,000-5,226,688.33 = 119,311.67

1 ต้นทุนแปรได้ต่อฟาร์ม = ต้นทุนแปรได้ต่อฟาร์มเดิม - ต้นทุนลดลงต่อฟาร์มที่จัดสรรให้กับ
ต้นทุนแปรได้

2 ต้นทุนคงที่ต่อฟาร์ม = ต้นทุนคงที่ต่อฟาร์มเดิม - ต้นทุนลดลงต่อฟาร์มที่จัดสรรให้กับ
ต้นทุนคงที่

3 กำไรส่วนเกินต่อฟาร์ม = รายได้สุทธิจากการจำหน่ายผลผลิตต่อฟาร์ม -
ต้นทุนแปรได้ต่อฟาร์มที่ปรับปรุงแล้ว

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิเคราะห์หัตถ์ตราผลตอบแทนการเลี้ยงห่านของกิจการทั้ง 4 ประเภท

1. การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุน โดยวิธีย่อส่วนตามแนวคิด

จากตารางที่ 4.6 การพักใช้ห่านมีอัตราผลตอบแทนสูงสุดคือ ร้อยละ 26.56 ของรายได้สุทธิ ในขณะที่การเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น การเลี้ยงห่านเพื่อขายไข่พันธุ์ และการขุนห่านได้รับอัตราผลตอบแทนร้อยละ 17.17 9.21 และ 1.06 ของรายได้สุทธิตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะเห็นว่าต้นทุนแปรได้เป็นส่วนประกอบส่วนใหญ่ของต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนแปรได้ จึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อกำไร (ขาดทุน) ที่จะเกิดขึ้น การศึกษาต้นทุนแปรได้แต่ละรายการจึงมีประโยชน์ต่อการวางแผน กำไร และควบคุมต้นทุนได้

ต้นทุนสูงสุดของแต่ละประเภท คือ ค่าพันธุ์ยกเว้นกิจการการเลี้ยงห่านเพื่อขายไข่พันธุ์ ซึ่งมีค่าอาหารเป็นส่วนประกอบของต้นทุนสูงสุด อาจเนื่องจากการเลี้ยงห่านเพื่อขายไข่พันธุ์ต้องใช้อาหารในการเลี้ยงเป็นพิเศษ เพราะอาหารเป็นปัจจัยหนึ่งต่อการให้ไข่ของห่านตัว¹ นอกจากนี้แล้ว การเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น และการขุนห่าน ค่าอาหารก็เป็นปัจจัยที่น่าจะพิจารณาได้เช่นกัน ค่าอาหารในการขุนห่านสูงกว่าการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น เพราะการขุนห่านต้องเร่งการให้อาหารเป็นพิเศษ เพื่อให้ห่านโตเต็มที่ที่จะจับขายได้ทันในช่วงเวลาที่ต้องการ เช่น เทศกาลตรุษจีน และสารทจีน เป็นต้น บางครั้งเกษตรกรจึงต้องยอมลงทุนค่าอาหารบ้าง แม้ว่าอาหารจะมีราคาสูงก็ตาม สำหรับการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น อาหารส่วนหนึ่งคืออาหารในทุ่งนา ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ต้องชำระเงิน ยกเว้นบางแห่งเท่านั้น แต่ราคาไม่สูงนัก เกษตรกรอาจลดต้นทุนส่วนนี้ได้โดยพยายามปล่อยห่านหาอาหารในทุ่งนาให้มากขึ้น

การเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น มีต้นทุนค่าแรงงานประจำมากเป็นอันดับ 3 คือ ร้อยละ 13.20 ของรายได้สุทธิ ส่วนหนึ่งคือค่าแรงงานในครัวเรือนมีถึงร้อยละ 11.73 ของรายได้สุทธิ จะเห็นว่าเกษตรกรใช้เวลาว่างในการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้เป็นอย่างดี

¹ สัมภาษณ์ สมคิด สุวัฒน์กร, เกษตรกรผู้เลี้ยงห่านเพื่อขายไข่พันธุ์ อ.บางบัว จ.สมุทรปราการ, 3 ตุลาคม 2529.

รายการ	การเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธุ์ ¹			การพักไข่ห่าน ²			การเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น ³			การขุนห่าน ⁴		
	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม
รายได้จากการจำหน่ายผลผลิต	100.00		100.00	100.00		100.00	100.00		100.00	100.00		100.00
ต้นทุนแปรได้:-												
ค่าพันธุ์	7.83		7.83	60.13		60.13	50.38		50.38	58.36		58.36
ค่าอาหาร	62.75		62.75				15.88	1.02	16.90	27.71		27.71
ค่ายา	5.14		5.14				1.33		1.33	1.52		1.52
ค่าแรงงานชั่วคราว										0.84		0.84
ค่าซ่อมแซม	0.71		0.71	0.15		0.15	0.22		0.22	0.11		0.11
ค่าไฟฟ้า	1.62		1.62	3.59		3.59	0.20		0.20	0.37		0.37
ค่าน้ำมัน	1.54		1.54				0.09		0.09	0.63		0.63
ค่าวัสดุไฟฟ้า	0.08		0.08							0.03		0.03
ค่าเช่าเชลยโรงเรือน										0.35		0.35
ค่าน้ำประปา				0.41		0.41						
ค่าเช่า										0.14		0.14
ค่ากระสอบใส่อาหาร										0.07		0.07
ค่าพลั่ว										0.01		0.01
ค่าไม้กวาด										0.01		0.01
ค่ากล่องกระดาษ				0.45		0.45						
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	0.31		0.31									
ค่าดอกเบี้ยเงินหมุนเวียน				2.73		2.73						
ค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรได้		6.90	6.90								7.78	7.78
รวมต้นทุนแปรได้	79.98	6.90	86.88	67.46	0	67.46	68.10	1.02	69.12	90.15	7.78	97.93
ต้นทุนคงที่:-												
ค่าแรงงานประจำ	1.49	3.71	5.20	2.81		2.81	1.47	11.73	13.20	0.40	0.13	0.53
ค่าขนส่ง	0.95		0.95									
ค่าเช่าอาคาร					3.28	3.28						
ค่าใช้ที่คั้น		0.19	0.19					0.08	0.08	0.15		0.15
ค่าภาษีโรงเรือน							0.02		0.02	0.01		0.01
ค่าเช่าราคาสินทรัพย์		4.47	4.47		0.40	0.40		0.41	0.41		0.44	0.44
ค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่		0.21	0.21								0.05	0.05
รวมต้นทุนคงที่	2.44	8.58	11.02	2.81	3.68	6.49	1.49	12.22	13.71	0.56	0.62	1.18
ต้นทุนรวมก่อนหักต้นทุนลดลง	82.42	15.48	97.90	70.27	3.68	73.95				90.71	8.40	99.11
ต้นทุนลดลง:-												
รายได้จากการจำหน่ายผลพลอยได้	7.11		7.11	0.51		0.51				0.17		0.17
รวมต้นทุนทั้งหมด	75.31	15.48	90.79	69.76	3.68	73.44	69.59	13.24	82.83	90.54	8.40	98.94
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	24.69	(15.48)	9.21	30.24	(3.68)	26.56	30.41	(13.24)	17.17	9.46	(8.40)	1.06

1 จากตารางที่ 4.1

2 จากตารางที่ 4.2

3 จากตารางที่ 4.3

4 จากตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการเลี้ยงห่านทั้ง 4 ประเภท ปีการเลี้ยง 2529

รายการ	การเลี้ยงห่าน เพื่อขายไข่วัน	การฟักไข่	การเลี้ยง ลูกห่าน-ห่านรุ่น	การขุนห่าน
อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการเลี้ยง (%)	10.14	36.17	20.72	1.07
อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยง (%)	21.39	44.95	37.28	2.26
รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง (บาท/ฟาร์ม)	359,162.23	185,504.07	24,315.06	481,872.68
อัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการเลี้ยง	0.22	0.41	0.36	0.09
กำไรที่เป็นเงินสด (บาท/ฟาร์ม)	438,438.56	187,977.85	24,647.09	505,472.58
อัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด (%)	32.79	43.35	43.69	10.44
กำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกรว่างงาน (บาท/ฟาร์ม)	229,501.73	-	23,419.04	63,358.46
อัตรากำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกรว่างงานต่อ				
ค่าใช้จ่ายทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานในครัวเรือน (%)	14.84	-	40.63	1.20
ราคาคู่มุท (บาท/ตัว ฟอง)	11.22	20.56	58.73	118.73

ที่มา : จากตารางที่ 4.5

สำหรับการพักใช้ท่านนอกจากค่าพันธุ์จะเป็นส่วนประกอบสูงสุดของต้นทุนแล้ว ค่าใช้จ่ายอีกตัวหนึ่งก็น่าจะพิจารณา คือ ค่าไฟฟ้า มีถึงร้อยละ 3.59 ของรายได้สุทธิ อาจลดต้นทุนลงได้โดยการพักใช้เพิ่มเติมกำลังการผลิตตลอดเวลา เพราะในการเดินเครื่องผู้พักใช้ต้องใช้ไฟเพิ่มเติมที่อยู่อย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะบรรจุไข่ไว้เท่าใดก็ตาม ดังนั้นบรรจุไข่ในตู้พักยิ่งมาก ยิ่งดี เท่ากับเป็นการใช้ไฟฟ้าที่เสียไปได้เต็มที่ ทำให้ต้นทุนในการพักใช้ท่านต่อหน่วยน้อยตามไปด้วย

การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุน โดยวิธีย่อส่วนตามแนวคิด มีประโยชน์ต่อการพิจารณาต้นทุนแต่ละรายการได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้ทราบว่า การพักใช้ท่านให้ผลตอบแทนที่ดีที่สุดคือการเลี้ยงลูกท่าน-ท่านรุ่นร้อยละ 9.39 ($= 26.56 - 17.17$) ของรายได้สุทธิ ดีกว่าการเลี้ยงท่านเพื่อขายไข่พันธุ์ร้อยละ 17.35 ($= 26.56 - 9.21$) และดีกว่าการขุนท่านร้อยละ 25.50 ($= 26.56 - 1.06$) ของรายได้สุทธิ

2. การวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐกิจ

จากตารางที่ 4.7 อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการเลี้ยงของการพักใช้ท่านสูงสุดคือ ร้อยละ 36.17 สำหรับการเลี้ยงลูกท่าน - ท่านรุ่น การเลี้ยงท่านเพื่อขายไข่พันธุ์ และการขุนท่านมีอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการเลี้ยงเป็นร้อยละ 20.72 10.14 และ 1.07 ตามลำดับ เนื่องจากผลตอบแทนต่อต้นทุนการพักใช้ท่านมีค่าสูงสุด แสดงว่าดีที่สุดเพราะสามารถทำกำไรได้สูงที่สุดในขณะที่มีต้นทุนต่อ 100 บาทเท่ากัน

เมื่อพิจารณาอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงได้ผลเช่นเดียวกันคือ กิจกรรมการพักใช้ท่านให้อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงสูงสุดร้อยละ 44.95 แสดงว่ากิจกรรมพักใช้ท่านสามารถทำกำไรคืนทุนได้เร็วที่สุดในจำนวนการเลี้ยงท่านทั้ง 4 ประเภท

3. การวิเคราะห์ในเชิงการจัดการฟาร์ม

จากตารางที่ 4.7 รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงของการขุนท่าน มีค่าสูงสุดคือ 481,872.68 บาท ต่อฟาร์ม สำหรับการเลี้ยงท่านเพื่อขายไข่พันธุ์ การพักใช้ท่าน และการเลี้ยงลูกท่าน-ท่านรุ่น มีรายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง เป็นจำนวน 359,162.23

185,504.07 และ 24,315.06 บาทต่อฟาร์มตามลำดับ แสดงว่าการขุนห่าน ได้รับรายได้ หลังจากหักการลงทุนเงินสด และค่าเสื่อมราคาแล้ว มีมูลค่าสูงที่สุด อาจเพราะว่าการลงทุนใน สินทรัพย์ของกิจการประเภทนี้ได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด กล่าวคือ ไม่ว่า โรงเรือนหรืออุปกรณ์ทุกอย่างได้มีการนำมาใช้อยู่ตลอดเวลา ในเวลาที่ไม่ได้เลี้ยงห่านก็จะ เลี้ยงเป็ดแทน ซึ่งเป็นการปันส่วนค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ออกไปได้ส่วนหนึ่ง จึงทำให้รายได้ เทียบกับค่าใช้จ่ายที่แท้จริงมีค่าสูงที่สุด

แต่เมื่อพิจารณาอัตรารายได้เทียบกับค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการเลี้ยงแล้ว การพักไข่ห่านจะมีค่าสูงสุด คือ 0.41 ในขณะที่การขุนห่านมีค่าเพียง 0.09 เนื่องจากเมื่อ เทียบค่าต้นทุนการเลี้ยง 1 บาทเท่ากันแล้ว รายได้เทียบกับค่าใช้จ่ายที่แท้จริงของการพักไข่ห่านมี จำนวนสูงกว่า

สรุปผลการวิเคราะห์ในเชิงการจัดการฟาร์มแล้ว การพักไข่ห่านก็เป็นกิจการที่ น่าลงทุนที่สุดเช่นเดียวกับการวิเคราะห์ทั้ง 2 วิธีข้างต้น

4. การวิเคราะห์รายได้-ค่าใช้จ่ายในแง่การลงทุนของเกษตรกร

จากตารางที่ 4.7 จะเห็นว่าอัตรากำไรที่เป็นเงินสดของการเลี้ยงลูกห่าน- ห่านรุ่นมีค่าสูงสุด มีกำไรเงินสดร้อยละ 43.69 ของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด รองลงมาคือ การพักไข่ห่าน การเลี้ยงห่านเพื่อขายไข่พันธุ์และการขุนห่านมีกำไรเงินสดเป็นร้อยละ 43.35 32.79 และ 10.44 ของค่าใช้จ่ายเงินสด ตามลำดับ ถึงแม้ว่ากำไรเงินสดของการ ขุนห่านจะมีค่าสูงสุดก็ตาม คือเฉลี่ยฟาร์มละ 505,472.58 บาท ในขณะที่การเลี้ยงลูกห่าน- ห่านรุ่นจะมีกำไรที่เป็นเงินสดเพียง 24,647.09 บาท ต่อฟาร์มเท่านั้น แสดงว่าเมื่อเทียบกับ ค่าใช้จ่ายเงินสด 100 บาทเท่ากัน การเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่นให้ผลตอบแทนดีกว่าประเภทอื่น ๆ ซึ่งดีกว่าการขุนห่านร้อยละ 33.25 ($=43.69-10.44$) ของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด

ถ้าพิจารณาในเชิงผลตอบแทนเสมือนเกษตรกรว่างงานพบว่ากิจการการเลี้ยง ลูกห่าน-ห่านรุ่น ได้รับอัตรากำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกรว่างงานต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด ยกเว้นค่าแรงงานในครัวเรือนสูงที่สุดถึงร้อยละ 40.63 ถึงแม้ว่ากำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกร ว่างงานของการเลี้ยงห่านเพื่อขายไข่พันธุ์จะมีค่าสูงสุดก็ตาม คือ ฟาร์มละ 229,501.73 บาท

ในขณะที่การเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น มีกำไรที่เกิดขึ้นเสมือนเกษตรกรว่างงานเพียง 23,419.04 บาทต่อฟาร์มเท่านั้น แสดงว่าเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานในครัวเรือน 100 บาท เท่ากันการเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่นให้ผลตอบแทนดีกว่าประเภทอื่น ๆ อาจเนื่องจากกิจการประเภทนี้ใช้แรงงานในครัวเรือนสูงที่สุด จึงทำให้ได้รับกำไรในเชิงเสมือนเกษตรกรว่างงานสูงที่สุดด้วย

5. การวิเคราะห์ราคาคຸ້ມทุน

จากตารางที่ 4.7 การเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธุ์มีราคาคຸ້ມทุนต่ำที่สุดคือ 11.22 บาทต่อฟอง การฟักไข่ห่าน การเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่น และการขุนห่านมีราคาคຸ້ມทุนที่ 20.56 บาทต่อตัว 58.73 บาทต่อตัว และ 118.73 บาทต่อตัว ตามลำดับ ราคาคຸ້ມทุนยิ่งต่ำยิ่งดี เพราะจะทำให้ทำกำไรได้เร็วดี

สรุปได้ว่า จากผลการวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนวิธีย่อส่วนตามแนวคิดในรูปอัตราร้อยละของยอดรายได้สุทธิ การลงทุนในการฟักไข่ห่านได้ผลตอบแทนดีที่สุด การวิเคราะห์เชิงเศรษฐกิจและเชิงการจัดการฟาร์มก็เป็นไปในแนวทางเดียวกันคือ การฟักไข่ห่านให้ผลตอบแทนดีที่สุด สำหรับการวิเคราะห์รายได้-ค่าใช้จ่ายในแง่การลงทุนของเกษตรกร การเลี้ยงลูกห่าน-ห่านรุ่นได้ผลตอบแทนดีที่สุด การวิเคราะห์ราคาคຸ້ມทุนของการเลี้ยงห่านเพื่อขายไขพันธุ์สามารถทำกำไรได้เร็วที่สุด ฉะนั้นเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วเกษตรกรควรเลือกลงทุนในกิจการการฟักไข่ห่านดีที่สุด

อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจในการลงทุนในกิจการเลี้ยงห่านประเภทใดนั้น นอกจากจะต้องพิจารณาในด้านการวิเคราะห์ตัวเลขต้นทุนแล้ว ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ความชำนาญในการดำเนินการ ความเหมาะสมของสถานที่ประกอบการ การต้องการตามธรรมชาติของห่านแต่ละช่วงดังที่ได้กล่าวแล้วในบทนำ เป็นต้น